

7. HAUTAJAISJÄRJESTELYISSÄ OHJAAMINEN

**Suosituslause: Anna läheisille tietoa hautajaisjärjestelyistä ja niihin tarvittavista asiakirjoista.
Näytön aste: B**

Vanhemmat toivovat päätöksentekonsa tueksi ammattihenkilöiltä tietoa kuoleman jälkeisistä tapahtumista sekä hautajaisjärjestelyistä. Tietoa tuli antaa sekä henkilökohtaisina keskusteluina että kirjallisina ohjeina. Tarvittaessa tulisi olla mahdollisuus tavata uskonnollisen yhteisön edustaja.

Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa¹ (n=52 tutkimusartikkelia, eri tutkimusasetelmilla toteutettuja) kuvattiin kohtukuoleman kokeneiden vanhempien sekä terveydenhuollon henkilöstön kokemuksia kohtukuoleman aikaisesta hoidosta länsimaisissa hyvinvointivaltioissa.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (10/10 JBI).

Näytön vahvuus: 1

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Läheisensä äkillisesti menettäneet kokivat itsenä kokemattomiksi kuoleman kohtaamisessa sekä siihen liittyvissä käytänteissä. He painottivat käytänteisiin liittyvän tiedon tarvetta sekä sen merkitystä.

Kyselytutkimuksessa² kuvattiin hoitohenkilöstön tukitoimia, jotka koettiin auttaviksi perheenjäsenensä äkillisesti menettäneiden keskuudessa. Tutkimukseen osallistui äkillisesti ja odottamattomasti Hong Kongilaisessa ensiapu- ja onnettomuusyksikössä kuolleiden läheiset (n=76).

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Hautaustoimistojen henkilökunnan myönteinen suhtautuminen vanhempien hautajaistoiveisiin sekä hautajaisista keskustelu vanhempien kanssa edisti lapsen kuoleman kokeneiden vanhempien selviytymistä.

Kirjallisuuskatsauksessa³ kuvattiin lapsen kuoleman kokeneiden vanhempien selviytymistä edistäviä ja estäviä tekijöitä. Aineisto (n= 20 tutkimusartikkelia) analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tulokset:

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 2

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Lähteet:

1. Ellis, A., Chebsey, C., Storey, C., Bradley, S., Jackson, S., Flenady, V., et al. (2016). Systematic review to understand and improve care after stillbirth: A review of parents' and healthcare professionals' experiences. BMC Pregnancy and Childbirth.
2. Li SP, Chan CWH, Lee DTF. (2002). Helpfulness of nursing actions to suddenly bereaved family members in an accident and emergency setting in Hong Kong. Journal of Advanced Nursing. 40(2), 170-180.
3. Aho A L & Savolainen S. (2012). Kirjallisuuskatsaus: Vanhempien selviytymistä edistävät ja estävät tekijät lapsen kuoleman jälkeen. Thanatos 1 (2), 1-28.

Suosituslause: Tue läheisiä ottamaan lapsi tai lapset mukaan hautajaisjärjestelyihin, hautajaisiin ja muistojuhlaan.

Näytön aste: D

Kohtukuolemaan kuolleen sisaruksia tulisi tukea osallistumaan hautajaisiin ja niiden järjestelyihin esimerkiksi valitsemalla vanhempien kanssa hautajaismusiikkia tai arkkukoristetta sekä osallistumaan arkun kuljetukseen sairaalasta kirkolle.

Laadullisessa tutkimuksessa¹ kuvattiin vanhemmuutta sekä sisarusten tarpeita kohtukuoleman jälkeen vanhempien näkökulmasta. Kuuteen ryhmähaastatteluun osallistui yhteensä 27 kohtukuoleman kokenutta vanhempaa, joilla oli aiemmin syntyneitä lapsia.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Hautajaisiin osallistumattomuus esti sisarusten selviytymistä. Sisarukset kokivat ulkopuolisuutta, jos eivät saaneet osallistua hautajaisiin.

Laadullisessa tutkimuksessa² kuvattiin itsemurhan vuoksi sisaruksensa menettäneiden sisarusten (n=26) surua, sekä selviytymistä edistäviä ja estäviä tekijöitä. Tutkimusaineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysilla.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (9/10 JBI).

Näytön vahvuus: 3

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Läheisiä tulisi rohkaista ottamaan lapset mukaan hautajaisjärjestelyihin sekä hautajaisiin.

Asiantuntijalausunto³ suomalaisilta surujärjestöiltä; Huoma- henkirikoksen uhrien läheiset ry, KÄPY-Lapsikuolemaperheet ry, Suomen Nuoret Lesket ry, Surunauha ry.

Tutkimuksen laatu: 6/7 (JBI).

Näytön vahvuus: 5

Sovellettavuus suomalaiseen väestöön: Hyvä.

Kommentti: Asiantuntijakonsensus.

Lähteet:

1. Avelin P, Erlandsson K, Hildingsson I & Rådestad I. (2011). Swedish parents' experiences of parenthood and the need for support to siblings when a baby is stillborn. *Birth: Issues in Perinatal Care*, 38(2), 150-158.
2. Inna S., Kaunonen M., Aho A L. (2014). Sirpaleista koottu – sisaruksen suru ja selviytyminen itsemurhan jälkeen. *Thanatos* 3 (2), 79–103.
3. Surujärjestöt 2017. Suomalaisten Surujärjestöjen antama asiantuntijalausunto. Ks. Suosituksen liitteenä oleva Suositusten taustalla olevat tutkimukset –taulukko.